

År 2026

Nr 85

Vinter

Dalbybygdens

Dalbygenealogen

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet	sid 03
Kallelse till föreningens årsmöte	sid 04
Dagordning vid årsmötet	sid 05
Verksamhetsberättelse för år 2025	sid 06
Verksamhetsplan 2026	sid 09
Hänt sen sist...	sid 10
Vårens program	sid 14
Gunnar och julskinkan	sid 15
Mord i juletid - i Höör	sid 17
Föreningens adresser	sid 21

Med detta nummer av Dalbygenealogen vill redaktören tacka för sig. Jag hoppas det kommer en ny styrelsemedlem som vill ta över uppdraget.

Det jag önskar för framtiden är att ni medlemmar blir mer aktiva och deltar med era egna berättelser i tidningen. Det behöver inte vara några långa historier utan det kan räcka med en bild ni hittat i era eller släktingars gömmor och som kastar nytt ljus över er släktforskning.

Med bilden vill jag önska er en god fortsättning på det nya året och tro att våren är på väg!

Ordföranden har ordet

Jag vill börja med att önska alla en god fortsättning på detta nya år.

Nu när kung Bore har pudrat hela Skåne med snö och kyla så kan det vara på sin plats att stanna inne för att kanske söka vidare i sin släkt.

På TV uppmanas ju alla att hålla sig inomhus och då kan det vara skönt att sitta framför en dator och fascineras av gamla tiders liv på landet eller stad.

Vi i DSFF ser fram emot ett aktivt år med olika föredrag av olika slag.

Det börjar med Släktforskningens dag den 31 januari då vi kommer att finnas i Strädelängan och visa samt hjälpa till hur man kan starta sin egen släktforskning. Mer detaljerat program kommer att finnas på vår hemsida www.dalbysff.se, Facebook och via DSFF-Nytt.

Genom Skånes Släktforskarförbund har vi också möjlighet att titta och lyssna på diverse intressanta föredrag. Medlemmar i DSFF betalar 50 kr medan icke medlemmar får betala ca 100 kr. Genom Sveriges Släktforskarförbund har man möjlighet att köpa diverse litteratur till rabatterat pris som kan användas i bl.a. släktforskning.

När snön väl har försvunnit och vårvärmen kommer har vi planerat en utflykt. Mer information kommer i DSFF-nytt och på hemsidan.

Boka gärna in vecka 28, då kommer alla släktforskarföreningar i Skåne ha olika program. Invigning av denna vecka sker som vanligt på Arkiv Centrum Syd i Lund den 6 juli. Den 7 juli har DSFF öppet i Strädelängan 10 – 16.

Avslutningsvis så vill jag gärna uppmana de som är intresserade att hjälpa till med styrelsearbete att kontakta oss för att träffa detta glada gäng som idag sitter i styrelsen.

Hälsningar

Kenneth Bjermqvist

Kallelse till Dalbybygdens Släkt- och Folklivsforskarförenings

ordinarie årsmöte onsdagen den 25 februari 2026 klockan 18.00, på Eginogården,
Lundavägen 5, Dalby.

Motioner som skall behandlas på årsmötet skall vara ordförande tillhanda senast den 4 februari.

Efter årsmötesförhandlingarna får vi lyssna till Lena Ringbrant Ekelund som berättar om TV-programmet "Allt för Sverige".

Hjärtligt välkomna

Styrelsen

Medtag kallelse/dagordning och verksamhetsberättelse, som finns i Dalbygenealogen nr 85, till årsmötet!

Dagordning vid årsmöte 25 februari 2026

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande att leda årsmötesförhandlingarna
3. Val av sekreterare att föra årsmötesprotokoll tillika rösträknare
4. Val av två justeringspersoner att jämte ordföranden justera årsmötesprotokollet
5. Mötets behöriga utlysande
6. Godkännande av dagordning
7. Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse
8. Föredragning av det gångna årets balans- och resultaträkning
9. Föredragning av revisorernas revisionsberättelse
10. Beslut angående disposition av det gångna årets vinst eller förlust
11. Beslut om ansvarsfrihet för styrelsen
12. Föredragning av styrelsens verksamhetsplan
13. Beslut om budget och medlemsavgiftens storlek för nästkommande år
14. Val av ordförande för det kommande verksamhetsåret
15. Val av två eller tre ledamöter i styrelsen för de kommande två verksamhetsåren
16. Val av två revisorer och en ersättare för det kommande verksamhetsåret
17. Val av två ledamöter i valberedningen, varav en sammankallande för det kommande verksamhetsåret
18. Motioner
19. Övriga frågor
20. Mötets avslutning

Dalbybygdens Släkt- och Folklivsforskarförening

Verksamhetsberättelse för år 2025

Året 2025 har varit ett aktivt år med många olika aktiviteter.

Under året har Styrelsen bestått av:

Ordförande	Kenneth Bjermqvist
Vice ordförande	Lena Högström
Sekreterare	Margaretha Nilsson
Kassör	Jan Bengtsson
Redaktör	Annika Rodman
Ledamot	Yvonne Collovin
Ledamot	Marianne Mossberg
Ledamot	Lars Paulsson

Revisorer:

Ordinarie	Liselott Håkansson
	Torsten Persson
Revisorsersättare	Karin Svenninger

Valberedning:

Per Håkansson

Vakant

Styrelsemöten

Under året har vi haft 9 protokollförda styrelsemöten.

Redaktion för Dalbygenealogen

Redaktör för genealogen har varit Annika Rodman med viss hjälp av styrelsen.

Medlemsregistrering

Ansvarig för medlemsregistrering har varit Jan Bengtsson. Vi registrerar namn, adress, telefonnummer och e-postadress.

DSFF-Nytt

Medlemsinformation sändes ut till medlemmarna via mejl av Jan Bengtsson.

Hemsida

Föreningen har egen hemsida som heter www.dalbysff.se där information om föreningens aktiviteter anges. Även annan information som berör släktforskning läggs upp där. Vår redaktör Annika Rodman sköter uppdateringen av denna sida.

Facebook

Denna Facebooksida [www.facebook.com/Dalbybygdens Släkt- och Folklivsforskarförening](https://www.facebook.com/Dalbybygdens_Släkt-_och_Folklivsforskarforening) är öppen för alla som anmält sig som följare. Här informeras om det som är aktuellt inom föreningen.

Studieverksamhet

Under våren och hösten hade vi i samarbete med SPF Romele en släktforskarkurs för nybörjare. Kursledare var Kenneth Bjermqvist.

Årsmötet 2025

Årsmötet genomfördes den 26 februari i Eginogården med 34 personer närvarande. Antalet medlemmar har under året minskat och är nu ca 150 medlemmar. Efter årsmötet blev det föredrag av docent Hans Wallengren som berättade om "Svenska invandrare deporterade från USA 1890-1940.

Öppet Hus i Lund Botulfshörnan

Den 10 maj deltog vi tillsammans med Skånes Släktforskarförbund, Lunds Släktforskarförening och DIS i ett s.k "Öppet hus". Vi presenterade DSFF's verksamhet och gav också möjlighet att hjälpa intresserade med att söka släktingar i de olika arkiven. Från DSFF deltog Lena Högström, Marianne Mossberg och Yvonne Collovin.

Skånes Släktforskarvecka 7 – 12 juli

Vi deltog vid öppnandet av Skånes Släktforskarvecka den 7 juli på Arkivcentrum Syd med ett utställningsbord där vi presenterade vår verksamhet. De flesta av Skånes släktforskarföreningar deltog. Många besökare kom för att lyssna på olika föredrag och prata med de olika föreningarnas representanter.

Tisdagen den 8 juli hade DSFF egen släktforskardag i Strädelängan. Anita Larsson berättade om Dalby kyrka och dess historia vilket blev mycket uppskattat.

I Strädelängan visades bildspel om byarna i vårt upptagningsområde och många fick även hjälp att börja söka efter sina anor.

Medlemsmöte och utflykt

Den 23 april hade vi engagerat Bertil Wilhelmsson som berättade om "Dåren från Dörröd".

Ca 20 tal personer lyssnade och hade även möjlighet att köpa några av Bertils böcker om livet på Romeleåsen.

Vårutflykten den 24 maj gick till Lantbruksmuseet i Alnarp, där vi fick se och höra om livet på landet från gamla tider. Mycket uppskattat besök av ca 20 deltagare.

I samarbete med Sandby bibliotek hade föreningen bjudit in Ingegerd Blomstrand som berättade om tillkomsten av sin bok "Tidlösan" Margit, prästdotter, prästfru, mor och hennes värld. Även här kom ca 20-tal personer för att lyssna på denna fantastiska berättelse.

Den 21 september anordnade föreningen ett uppskattat söndagscafé i Strädelängan. Ett 30-tal personer kom och fikade och ställde många frågor om släktforskning och DNA.

Jan-Åke "Nocke" Jönsson kåserade den 6 oktober på Kulturhuset Trycket i Södra Sandby om skeppsbyggaren Noa och hans ark. Vi var ca 30 personer som fick njuta av detta kåseri som avslutades med gemensam fika.

Extra Årsmöte

Den 3 september hade vi ett extra årsmöte på biblioteket i Dalby där vi från styrelsen ville få svar om föreningens framtida existens. Frågan är om föreningen ska pausas eller kanske gå ihop med någon annan förening eftersom flera i styrelsen har meddelat att de vill lämna sitt uppdrag. Detta kommer att åter tas upp på nästa ordinarie årsmöte.

Drop-in

Vi har under det gångna året haft ett antal s.k. Drop-in träffar tillsammans med biblioteken i Dalby, Genarp, Veberöd och Södra Sandby.

Höstfesten

I november hade vi den årliga höstfesten i Eginogården, Dalby. Ca 40 personer kom för att lyssna på Tommy Lindskog som framförde både gamla och nya visor på skånska.

Även detta år levererades maten av Rönås Byakrog. Årets meny bestod av "Dansk Fleskesteg" med tillbehör som uppskattades av deltagarna. Kvällen avslutades med dragning av sålda lotter. Det fanns rikligt med priser som var skänkta av företag i området samt av generösa medlemmar.

Föreningens Ekonomi

Föreningens ekonomi är fortsatt god och detaljer finns i balans- och resultaträkningen.

Gåvor och Samarbete

Föreningen riktar ett stort tack till de företag, affärer, organisationer, medlemmar och övriga privatpersoner som under året bidragit ekonomiskt till verksamheten och skänkt priser till lotteriet som föreningen ordnat vid höstfesten. Vi är också tacksamma för det intresse och den hjälp som biblioteken visat för vår verksamhet.

Avslutning

Förutom intressanta program och hjälp med släktforskning åt våra medlemmar försöker föreningen genom "Öppet Hus-träffar" och "Drop in-träffar" även vända sig till icke-medlemmar.

Föreningens målsättning står kvar, att även under 2026 erbjuda alla medlemmar trevliga och intressanta sammankomster och försöka hjälpa till med att lösa de släktforskarproblem som kan uppstå.

Det är viktigt att alla i föreningen hjälps åt så att verksamheten kan utvecklas. Vi tar gärna del av förslag och synpunkter som kommer oss tillhanda. Vi tar även emot förslag på nya styrelsemedlemmar och hälsar gärna många nya medlemmar välkomna.

Veberöd januari 2026

Kenneth Bjermqvist

Ordförande

Jan Bengtsson

Kassör

Lena Högström

Vice ordförande

Margaretha Nilsson

Sekreterare

Annika Rodman

Redaktör

Yvonne Collovin

Ledamot

Marianne Mossberg

Ledamot

Lars Paulsson

Ledamot

Verksamhetsplan 2026

Aktiviteter

Föreningen har som målsättning att under 2026 arrangera olika aktiviteter för att tillgodose olika önskemål hos våra medlemmar.

Det kommer att ges tillfällen att träffa släktforskare vid Drop-in träffar på biblioteken i Dalby, Genarp, Södra Sandby och Veberöd. Dessa arrangemang vänder sig till både medlemmar och allmänheten.

Några föreningsträffar med intressanta föredrag kommer också arrangeras under året. Vi försöker att ha dessa träffar i olika lokaler inom vårt verksamhetsområde.

De olika verksamheterna kommer att presenteras på vår hemsida www.dalbysff.se, och på [www.facebook.com/Dalbybygdens Släkt- och Folklivsforskarforening](https://www.facebook.com/Dalbybygdens%20Släkt-ochFolklivsforskarforening) och i vårt medlemsutskick DSFF-Nytt.

Under året kommer vi att delta i Skånes Släktforskarvecka den 6–12 juli som arrangeras med stöd av Skånes Släktforskarförbund. Vi kommer att närvara vid invigningen av Släktforskarveckan på Arkivcentrum Syd i Lund den 6 juli. Vi kommer även att ha egen aktivitet den 7 juli på Strädelängan i Dalby. Se program på vår hemsida och Facebook.

Kursverksamhet

Om det finns intresse för nybörjarkurs i släktforskning planerar vi starta kurs till hösten 2026 tillsammans med SPF Romele. Information kommer att finnas på hemsidan och Facebook och via DSFF-nytt.

Vi tar gärna emot förslag och tips på önskade föredrag eller utflykter. Vi efterlyser även medlemmar som kan ta plats i styrelsen.

Veberöd januari 2026

Kenneth Bjermqvist Ordförande	Jan Bengtsson Kassör	Lena Högström Vice ordförande
Margaretha Nilsson Sekreterare	Annika Rodman Redaktör	Yvonne Collovin Ledamot
Marianne Mossberg Ledamot	Lars Paulsson Ledamot	

Hänt sen sist...

Föreningen ordnade sedvanlig höstfest den 26 november på Eginogården. Menyn var densamma som de senaste åren: sillsmörgås, "flaeskesteg" med alla tillbehör och äppelkaka.

Efter maten blev det underhållning med skånska visor av Tommy Lindskog och avslutningsvis blev det lotteri med fina, skänkta priser.

Bilder: Yvonne Collovin &
Annika Rodman

Släktforskningens dag den 31 januari

Ett 15-tal intresserade besökte Strädelängan i Dalby denna vintriga lördagseftermiddag den 31 januari.

DSFF ställde upp med släktforskningshjälp samt serverade kaffe och hembakade kakor. Yvonne Collovin berättade om intressanta livsöden i Romelebygden. En bild från 1961 som är tagen utanför det gamla ålderdomshemmet i Dalby fick Yvonne att forska i personernas öden och det var speciellt Anna Mårtensson som fångade intresset. Anna Mårtensson kom från en familj i Hardeberga.

Hennes far Mårten Hansson hade börjat med två tomma händer och skapat ett beundransvärt livsverk. Han och hustrun Karna hade välsignats med tolv barn vilka samtliga uppnådde vuxen ålder. Döttrarna Hanna och Anna var duktiga sömmerskor och de gick runt i bygden och sydde kläder till folk. När systrarna fått ihop tillräckligt med kapital öppnade de ett "syeri" i Dalby. Hanna gick ur tiden 1942 men Anna fick uppleva sin 100-årsdag som ägde rum den 22 september 1965. Hon uppvaktades av både kommunen och släkten. Hennes lillebror Hans som då "bara" var 81 år kom resandes från Ystad för att gratulera storasyster.

Bilder: Lena Högström

Stort tack till följande företag som bidrog till vårt vinstbord:

Coop Veberöd
Dalby bageri
Dalby Elektriska
Ericas blommor och Ting, Veberöd
Granngården, Dalby
Ica nära, Veberöd
ICA Kvantum, Södra Sandby
XL Bygg Veberöd

Tack också till de medlemmar som bidrog till vinstbordet på olika sätt.

Skånes Släktforskarförbund presenterar:

Månadsföredrag våren 2026

Nyttiga forskartips och spännande fakta utlovas. Alla föredrag hålls kl 19–20, plus frågestund.
Föredragen körs i Zoom – priset är 50 kr för medlemmar och 100 kr för övriga.

14 januari

Christina Sagersten

DNA – bekräfta biologiska anor

18 februari

Stefan Quinth

Besök i Gammalsvenskby, Ukraina

11 mars

Ewa Runesdotter

Djupdykning i bouppteckningar

15 april

Eva Johansson

Forska om fastigheter

Anmälningsformulär och mer information finns på förbundets hemsida c:a en månad i förväg, ett föredrag i taget. www.sksf.se

Vårens program

Den **31 januari är det Släktforskningens dag** med aktiviteter i många föreningar. Vår förening kommer att ha öppet hus i Strädelängan mellan klockan 14-16. Kl. 14.30 pratar Yvonne Collovin om "Människoöden i Romelebygden. Vi kommer också att erbjuda hjälp med släktforskning. Fika till självkostnadspris.

Årsmöte hålls på Eginogården den 25 februari kl. 18.00. Efter årsmötet berättar Lena Ringbrant Ekelund om bakgrundsarbetet med "Allt för Sverige".

Ingen anmälan till årsmötet, men vill man fika och lyssna till föredraget kostar det 80 kr.

Anmälan och betalning senast den 18 februari till Jan Bengtsson, janbengtsson1945@gmail.com, tel. 0708 43 14 50.

Den **23 mars kl. 18.00 berättar Petra Nyberg** om sin senaste bok "Missgärningar" på Kulturhuset Trycket i Södra Sandby, Fritidsgatan 2.

Anmälan senast den 16 mars till Jan Bengtsson, janbengtsson1945@gmail.com, tel. 0708 43 14 50.

Kostnad: 40 kr för kaffe/te med tillbehör.

Tisdagen den **21 april gör vi ett studiebesök på Universitetsbiblioteket i Lund.** Det blir en guidad tur och vi får ta del av de intressanta samlingar som finns där. Tid 13.00-15.00, samling vid huset på Helgonabacken.

Antalet deltagare är begränsat till 25, så det krävs anmälan senast den 14 april till Jan Bengtsson, janbengtsson1945@gmail.com , tel. 0708 43 14 50. Ingen kostnad.

Släktforskarveckan startar i år måndagen den 6 juli på Arkivcentrum Syd där föreningen kommer att ha ett bord med information. Tisdagen den 7 juli mellan 10-16 träffar ni oss i Strädelängan. Det blir bl a byavandring i den äldre delen av Dalby kl. 11.00 och 15.00. Fler programpunkter kan komma senare, så håll utkik på vår hemsida.

Drop-in på biblioteken i vår:

Veberöds bibliotek: tisdag den 10 mars kl.16.00-19.00

Genarps bibliotek: onsdag den 8 april kl.16.00-19.00

Dalby bibliotek: måndag den 13 april kl.16.00-19.00

Södra Sandby bibliotek: torsdag 19 mars kl.16.00-19.00 .

Släktforskarvagarna 2026 kommer att gå av stapeln i Borås. Finns intresse kommer föreningen eventuellt att ordna buss dit. Anmäl gärna förhandsintresse till Jan Bengtsson, janbegtsson1945@gmail.com - ingen bindande anmälan.

Gunnar och julskinkan

Det här är den fasansfulla berättelsen om vad som hände en jul för längesedan. Den historieintresserade Isabel Hafström har hört berättelsen från en äldre dam för många år sedan. Damens mor Märta hade varit gift med ett brorsbarn till kyrkoherden. Och spåren av tragedin finns fortfarande kvar på Förslövs kyrkogård.

Av Cecilia Sandbring

Foto: arkiv, Isabel Hafström

Källor: ArkivDigital, gravar.se, Riksarkivet, tidningar.kb.se

Från Skånes Släktforskarförbunds artikeldatabas

Nu förflyttar vi oss lite mer än hundra år tillbaka i tiden – till december 1911. Vi befinner oss i nordvästra Skåne i den gamla prästgården i Förslöv. Det har varit en ovanligt regnig och blåsig höst med flera kraftiga stormar som fällt många träd. Nu närmar det sig jul och ett tunt snötäcke har lagt sig över landskapet.

Kyrkoherden Sante Scholander (1856-1913) och hans hustru Anna Lejman (1865-1949) har bråda dagar med alla förberedelser inför julhelgen – var och en med sina sysslor. Hela prästgården ska städas och julpyntas. Kopparkastruller, silverljusstakar och speglar ska putsas skinande blanka. Lakan och dukar ska tvättas och manglas. Hushållerskan och jungfrun Ester Kristina Hallbäck (1888-1967) från Ängelholm har fullt upp.

Prästgården och kyrkan

De flesta familjer hade en eller två hushållsgrisar. En kringgående slaktare tar hand om julgrisen med lite hjälp från både pigor och drängar. Den ska slaktas, skållas och styckas – och allt tas till vara. Att tillreda syltor, korv, grisfötter, blodpalt, leverpastej, skinka och allt det andra som ska stå på julbordet tar många dagar i anspråk.

Det ska också bakas, och i köket har mor hjälp av 14-åriga dottern Lisa. Hennes yngre bröder Erik, Sven och Gunnar hjälper till med att skotta snö, lägga granris på trapporna och bära in ved till bakugnen och alla kakelugnar. Far sitter i sitt arbetsrum och skriver på julpredikningarna i skenet av en fotogenlampa, och får absolut inte störas. Han är kyrkoherde över två socknar, Förslöv och Greve, och det är viktigt att han väger orden och formulerar sig på bästa sätt. I sitt arbetsrum förvarar han också sina kyrkböcker där all information om församlingsborna finns.

Glädjen är stor i hemmet och familjen Scholander ser fram emot julfirandet. I alla fönster brinner levande ljus och granen står redan färdigklädd i stora salen. Många församlingsbor kommer till prästgården för att önska god jul och kanske överlämna en liten julgåva. Några dagar innan jul bjuds fattiga och ensamma i församlingarna in till köket för att få smaka en bit julmat. Barnen får sitta med och sammankomsten avslutas med att alla runt bordet tackar herren för den goda maten och förenas i en julpsalm.

Den 23 december, "lillejulaften" som man säger i Skåne, pågår förberedelserna inför julaften för fullt. Hushållerskan hjälper barnen att slå in julklapparna de gjort i skolslöjden. Fars bror Richard Georg Verner (1863-1940) med sin danska hustru Marie Olsen (1862-1921) och sonen Helge Axel från Rosenhult ska komma på besök med häst och släde nästa dag. Scholander är en fin släkt med flera generationer av kyrkoherdar, hovrättsråd och landsfiskaler. Långbordet är redan dukat med det guldkantade porslinet, gnistrande kristallglas och vackert vikta servetter. Och i salens kakelugn sprakar en brasa.

Pojkarna stojar och jagar varandra genom huset. I

köket ska mor precis lyfta av den stora grytan med julskinkan från järnspisen. Det är då det fasansfulla inträffar som får tiden att stanna. Den 10-åriga Gunnar sätter fart mot köket och mitt i dörröppningen krockar han med mamma som tappar hela grytan över honom. Den kokta skinkan åker i golvet och den olycksalige Gunnar får det skällheta skinkspadet över sig. Han blir så illa bränd att de direkt får fara med honom till läkaren Paulus Thulin (1863-1922) i Ängelholm.

Men Gunnars liv går inte att rädda, och samma kväll lämnar han jordelivet. Begravningen sätts till den 29 december. Tragedin krossar hela idyllen i ett slag. Inte bara julen, utan hela tillvaron blir förstörd för den stackars prästfamiljen. De får lära sig att leva med sorgen efter den hemska olyckan som kostade Gunnar livet. När fadern Sante var tonåring hade han mist sin lillebror i "nervfeber" – troligen febersjukdomen tyfus. Han var också bara tio år, och säkert blir Sante nu påmind om även denna svåra förlust.

Underligt nog har kyrkoherden Sante skrivit "hjärnfeber" som Gunnars dödsorsak i kyrkboken. På den tiden kunde man med den diagnosen mena allt från hjärnhinneinflammation till epilepsi eller MS. Kan den gamla damen haft fel? Ville han dölja den verkliga dödsorsaken för eftervärlden? Eller tillstötte feber innan han dog? Hur som helst dör kyrkoherden själv bara ett år senare, dödsorsaken den gången anges som "nervsjukdom".

Mor Anna flyttar till Jönköping med sina tre barn. Alla får en god utbildning och blir mycket framgångsrika inom sina yrken. När de många år senare avlider begravs de tillsammans med Gunnar och Sante på Förslövs kyrkogård. Där finns gravarna kvar än idag bredvid andra släktingar från Rosenhults gård. En av dem är Märta Scholander (1891-1971) som var gift med Santes brorsson Helge Axel (1893-1977), och det var hennes dotter som för många år sedan berättade denna historia för Isabel Hafström.

Isabel brukar alltid försöka titta till graven när hon är i Skåne.

– Jag tycker att det kan vara trevligt för lille Gunnar att vi lyfter fram hans hemska öde här i tidningen, och att vi alla skänker honom en tanke så här många år efteråt.

Mord i juletid – i Höör

Runt Cecilia Svendsdotters hus i närheten av värdshuset i Höör smög en mördare omkring i december 1878. Men vem var han som ville åt henne? Det var någon hon kände, någon som var stark och kunde hantera en kniv ...

Av Per-Gunnar Mörck/Skånes Släktforskarförbunds Artikeldatabas

Gossen Lars Persson var på hemväg denna lördagseftermiddag, klockan var vid pass halv fem den 7 december 1878. Det hade varit en strålande vinterdag, termometern hade inte varit över noll, snön, som kommit i omgångar hela veckan, knastrade under fötterna. Han hade valt gångstigen som gick förbi prästgården och Göranssons värdshus. Strax innan prästgården och på andra sidan gångstigen låg den tillfrusna dammen som tillhörde Liljenbergs färgeri & spinneri. Han kunde se hur snön glittrade vid iskanten, då det var månsken.

Söder om prästgården låg ett litet hus som tillhörde Cecilia Svendsdotter. Han hade på omvägar hört att traktens lösa befolkning höll till här, de kunde komma och gå hela dagen och långt fram på kvällen.

Kom när hon var ensam

När Lars såg in på Cecilias lilla tomt observerade han en skymt av en man som just steg in i huset. Lars skyndade på sina steg, han kände en liten förnimmelse av olust, varför visste han inte. Strax därefter var han hemma, och han glömde bort vad han sett.

Mannen, som Lars sett ryggen av, hade tidigare på dagen bestämt sig. Idag skulle det ske. Innanför rocken hade han i en slida en vass kniv, den hade han under de sista dagarna slipat samtidigt som han planerat. Vid den här tiden borde Cecilia vara ensam. Han hade tagit reda på att hennes son var i prästgården och tröskade.

*Cecilia Svendsdotter bodde i ett hus på Höörs värdshus marker.
Motiv från okänd plats, 1889. Målning: Anton Genberg (1862-1939).*

Cecilia var inte i boningshuset utan i ett rum som man kallade för herbergsrummet (förvaringsrum) och som låg på andra sidan, dock i anslutning till boningshuset. Hon hörde steg och såg med förskräckelse en man med en kniv. Hon tog tag i kniven med vänster hand och märkte först efter några ögonblick hur ont det gjorde och släppte den. Då passade mannen på att skära i den oskyddade halsen.

Mannen reste sig upp och tog tag i dörrkarmen. Utanför stugan stod en tunna med vatten, men efter flera natters kyla var den tillfrusen, så han kunde inte tvätta sig. Han tog mordvapnet, plockade ned dörrnyckeln från sin spik, låste och stoppade denna i fickan. Bland alla de andra spåren i snön försvann mördaren lika tyst som han kommit.

En mördare var lös

Som en löpeld spred sig ryktet i den lilla byn, ryktet nådde också de tidningar som fanns vid denna tid. Korrespondenten från Landskrona skriver den 12 december att "förliden natt mördades i sin bostad husägarinnan Cecilia Svendsdotter i Höör. För mordet misstänkts en kringstrykande mansperson som idkade handel med polerpulver. Han är omkring 20 år gammal, liten och klen till växten, 5 fot och 7 tum lång med ljust hår och blå ögon samt rak och koppärrig näsa. Han var iklädd mörkbrun kort doffelrock, bruna mollskinsbyxor, svart låg mössa med stor rakt utstående skärm, dåliga tofflor".

Åtta dagar efter dådet häktades Johannes Johansson i Lund som skäligen misstänkt för mordet. Han nekade dock till att ha begått brottet. Den 27 december hölls rättegång där vittnena berättade att sonen kommit hem vid 6-7 tiden på lördagskvällen efter att ha varit vid prästgården och tröskat och funnit, att dörren var låst, och att det varit mörkt överallt i huset. Han väntade cirka en halvtimme på att modern skulle komma, då han trodde att hon gått till Åkersberg för att hämta drank.

Då modern inte kom gick han till grannen, snickaren Nils Hagelbäck, som följde med honom. Med en böjd spik fick han upp låset på dörren. De gick med lykta först in i boningshuset och fann där allt i sin ordning. Ett skåp stod dock öppet, sonen anmärkte på detta och tyckte det var konstigt. Hagelbäck gick

sedan ensam in i herbergsrummet och fann Cecilia död. Han gick ut och talade om det för sonen som utbrast "Det har ej någon annan än Jöns Olsson gjort, han har alltid varit elak".

Gamla prästgården i Höör, numera Edens skola. Här arbetade Cecilia som piga under åren 1873-1878. Foto: Edens skola

men inte blivit insläppt. Då hade han larmat utanför hela natten, och han var fortfarande kvar på lördagsmorgonen, när sonen gick på sitt arbete.

Åklagaren anmäler då för rätten, att Jöns Olsson varit i förhör med anledning av de hotelser han yttrat mot Cecilia Svensdotter, och då spåren i snön utanför huset passade in med Jöns toffelbottnar. Eftersom flera personer intygat att Jöns Olsson hela eftermiddagen den 7 december varit i Kvesarum, föll misstankarna på att det var han som förövat mordet.

Rättegången fortsatte den 14 januari 1879. Då framträdde åtskilliga vittnen som sade att Johannes Johansson varit i Eslöv nämnda dag. Han omtalade att han tagit morgontåget från Hör till Eslöv den 7 december efter att ha vistats i byn ett par dagar. Hans alibi gick inte att spräcka så han försattes på fri fot.

Bevisen höll inte

Vittnena i Höör hade sett en man komma halvspringande från det område, där Cecilia Svensdotter bodde. Det var en man ifrån byn, han var slaktare och hette Olof Hallberg. Han kunde inte förklara någonting och enligt Anna Hagelbäck hade han varit mycket nere efter mordet. Då han återkom från huset med Carl Jönsson var han så uppskakad, att han måste lägga sig ner på en säng. Gång på gång ändrade han sitt vittnesmål.

Ett av vittnena hade två gånger varit hos Cecilia, den ena gången omkring klockan två. Han var fiskhandlare, och han hade då sålt fisk till Cecilia. Den andra gången var lite senare på dagen, då hade han bara druckit en pilsner.

Pigan Eva Öberg hade besökt Cecilia i skymningen för att köpa dricka. Då höll hon på att rensa och koka fisk. Eva hade också hört ett posthorn ljuda. Posten utgick dagligen från torget efter snälltågets ankomst klockan 3.59. Den passerade Höörs torg klockan 4.15.

Åklagaren begärde att slaktare Hallberg skulle häktas, men Häradsrätten avslög denna begäran och uppsköt målet. I den nya rättegången framkom inget nytt. Åklagaren begärde än en gång att Hallberg skulle häktas, och Häradsrätten avslög igen. Dock tillade man att till nästa rättegång skulle åklagaren ha klara bevis och Hallberg inkalla sina vittnen. Målet uppskötts till den 4 juni. Inga nya bevis då heller. Åklagaren yrkade på en fällande dom, och att Olof Hallberg helt och hållet skulle bli befriad från åtalet. Häradsrätten meddelade, att domen skulle avkunnas den 15 juli och då meddelades följande utslag:

”Enär fullständig bevisning blivit förelagt och tilltalade Johannes Johansson från Angelstad i Kronobergs län den tid då ifrågavarande brott skulle hava blivit förövat, uppehållit sig på annan ort, varder han från åtalet befriad, och finner Häradsrätten på grund av vad i målet förekommit tilltalade Olof Hallberg i Hör ej heller bevis till saken fällas. Men, som åklagaren måste anses hava haft skäl och åtalen anställa skola vitt- nena --- av allmänna medel erhålla ersättning.”

Helt plötsligt fanns det ingen man kunde ställa inför rätta för mordet. Åren gick och hela saken verkade att ha fallit i glömska.

Bakgrunden

Men ännu är inte hela historien berättad. En tillbakagång i tiden är nödvändig. Året är 1858 den 7 maj. I kyrkoboken skrev då kyrkoherde Bager att pigan Sissela Svendsdotter å nr 5 Maglasäte fött ett oäkta gosse- barn. Den 12 mars 1864 skrev han att pigan Sissela Svendsdotter ånyo hade fött ett oäkta gossebarn. I hus- förhörboken tillägger han att Sissela var oförmögen att tjäna – litet vetande.

Sissela bodde hemma, hon var vad man kallar inhysesdotter. Fadern hette Sven Larsson och han ägde ett litet hus på Maglasäte nr 5 1/4 mtl. Hans hustru Pernilla Svendsdotter var blind. Den 6 juli 1855 dog fadern och lämnade några få ägodelar efter sig som änkan, en son och två döttrar skulle dela. Man bestämde sig för att hålla auktion. Huset såldes, men änkan Pernilla och dottern Sissela fick bo kvar.

När Sissela hade fött sitt andra oäkta barn tröttnade modern och flyttade till Hallaröd, där hon bodde som inhyse. Här avled hon den 8 september 1872, 77 år. Hon blev begravnen i Hallaröd. 1873 flyttade Sissela Svendsdotter och sönerna till Höör nr 1, prästgården. Här fick hon plats som piga. Här regerade också en ny präst som inte hade några kommentarer om Sissela visste mycket eller litet. 1874 flyttade den äldsta so- nen hemifrån.

Den 1 mars 1878 tog Cecilia (förnamnet Sissela hade hon ändrat till det mer moderna Cecilia) ett lån på 150 kronor i Höörs Sparbank och köpte ett hus som låg på prästgårdens mark för 100 kronor. Hon sa upp sitt arbete på prästgården och öppnade i huset ett kaffe- och matställe. Kunderna var många och de bru- kade, sedan de inhandlat sitt brännvin på gästgivar-gården, blanda sina så kallade ”gökar” till långt ut på natten och stämningen var hög. Trots detta kunde hon hålla sina besökare i styr för landsfiskalen hade bara gott att säga. Cecilia var också mycket mån om förtjänsten. Hon hade också två inneboende män. Morddagen var båda på arbete. Cecilia blev 57 år 1 månad och 28 dagar. Den yngste sonen bodde kvar i Höör ett par år efter hennes död, men 1880 flyttade även han från orten.

Vem var då mördaren?

Efter det att rätten frigivit Johannes Johansson och Olof Hallberg samt att Jöns Olsson hade alibi fanns det inga fler. Men en sak är säker, det var inget rånmord utan ett noga planlagt sådant. En rånare som över- raskas flyr hellre än dödar och då skulle boningshuset varit upp och nedvänt, så var ej fallet. Vidare kunde personen komma nära henne utan att hon anade oråd, och dessutom var han stark, för dels kunde han kasta henne på golvet, dels hålla henne kvar där. Johannes Johansson var en liten och klen person. Slak- tare Olof Hallberg visste hur man hanterade en kniv och Jöns Olsson var en rå sälle som säkert många var rädda för. Han kunde kanske skrämna till tystnad.

Men det fanns en person till, snickaren Nils Hagelbäck. Hur visste han att han kunde få upp dörren till hu- set genom att vrida om med en böjd spik? Denna måste han ha tagit med sig när han och sonen gick för att se efter var modern var, vidare hade han en lykta med sig. Nog fanns det gott om sådana hemma hos Cecilia då hon idkade affärsrörelse till långt fram på natten eller också satt de i mörker. Sonen borde ju veta var lamporna fanns. Och en sak till, Nils Hagelbäck var den ende av de här männen som var jämn- gammal med Cecilia. Var han far till något av barnen och hade Cecilia hotat att tala om det för hans fru? Frågorna är många och svaren få.

Så lite data om de här männen:

- *Johannes Johansson* var 20 år och född i Angelstad i Kronobergs län.
- Slaktaren *Olof Hallberg* var född den 9 januari 1850 i Gudmuntorp. Han bodde 1878 -1880 på Höör nr 18. Han var 28 år.

- Drängen *Jöns Olsson* var född den 18 maj 1862 i Södra Rörum. Han var dräng på Kvesarums gård vid den aktuella tiden. Han var 16 år.
- Snickaren, f d hemmansägaren, *Nils Andersson Hagelbäck* var född den 10 februari 1814 i Höör. Han var 64 år.

Landsorten.

Mord. Lördagen den 7 dennes mördades i sin bostad husägarrinnan Cecilia Svensdotter i Höör i Skåne.

Om den hemska tilldragelsen skrefs några dagar derefter till S. D. Sn.-P:n följande:

"Den mördade var en medelålders kvinna; och hennes son, en 14–15-årig yngling, bodde ensam i huset. Sonen hade i lördags varit borta på arbete och kom hem vid 6-tiden på qvällen, då han fann dörren till huset stängd och nyckeln borta. Efter en stunds väntan gick han till grannarna och frågade efter modern samt bad grannen hjälpa sig att komma in i huset. Dörren bröts upp och sedan man tändt ljus, genomsöktes stugan och ett närliggande rum, der gossen uttalade sin undran öfver att se dörren stå öppen till ett skåp, som modren alltid brukat hålla omsorgsfullt stängd. Sedan undersöktes köket och en derinvid belägen skrub, der kvinnan fanns liggande död med afskuren hals. Då mördaren i mörkret lemnat sitt offer, hade han vid utgången med sina blodiga händer gripit fast i dörrposterna, som buro märken deraf. Äfven spårade man hans väg i snön.

I Lund har en person häktats, som tros vara Cecilia Svensdotters baneman. Han är en kringstrykare Johannes Johansson från Angelstads socken i Kronobergs län och har här gått omkring och sålt polerpulver. Han är 29 år gammal. Han nekar till mordet, men erkänner att han vistats i Höör från den 4 d:s till lördagen den 7.

Förposten skrev om mordet den 21 december 1878.

Föreningens adresser

Postadress: Dalbybygdens Släkt- och Folklivsforskarförening,
c/o Kenneth Bjermqvist, Hampåkersvägen 9, 247 64 Veberöd

E-post: margaretha.nilsson@hotmail.se (t o m årsmötet)

Redaktion: annikarodman@hotmail.com (t o m årsmötet)

Hemsida: www.dalbysff.se

Facebook: [www.facebook.com/Dalbybygdens Släkt- och Folklivsforskarförening](http://www.facebook.com/Dalbybygdens%20Släkt-och%20Folklivsforskarförening)

Kurser e-post: k.bjermqvist@gmail.com

Årsavgift 2025: enskild medlem 200.00 kronor och hel familj på samma adress
300.00 kronor

Bankgiro: 5048-3619 och Swish: 1236445654

Föreningens styrelse 2026 - t o m årsmötet

Ordförande Kenneth Bjermqvist, tfn 0763 27 43 93

e-post: k.bjermqvist@gmail.com

Vice ordförande Lena Högström, tfn 0708 50 46 46

e-post: lenahogstrom45@gmail.com

Kassör Jan Bengtsson, tfn 0708 43 14 50

e-post: janbengtsson1945@gmail.com

Sekreterare Margaretha Nilsson, tfn 0709 98 90 87

e-post: margaretha.nilsson@hotmail.se

Redaktör Annika Rodman, tfn 0763 23 81 77

e-post: annikarodman@hotmail.com

Ledamot Marianne Mossberg, tfn 0703 25 89 09,

e-post: mossberg.marianne@gmail.com

Ledamot Yvonne Collovin, 0702 90 64 75,

e-post: yvonne.collovin@gmail.com

Suppleant: Lars Paulsson, 0736 44 05 99

e-post: lars_paulsson@ownit.nu

Revisorer: Liselott Håkansson, Torsten Persson, Karin Svenninger (ers.)

Valberedning: sammankallande samt ledamot vakanta, Per Håkansson (ers.)

Bank. Fast på skånska.

Vi vill att vår lilla plats på jorden ska frodas, att våra barn får leva sina bästa liv och att vi går en hållbar framtid till mötes. Därför är vi inte som andra banker. Vi gör saker på vårt sätt. Vi verkar för en sund ekonomi för de många och investerar vårt överskott i en bättre framtid för skåningar och skånska företag.

Vi är bank. Fast på skånska.

Sparbanken
Skåne

